

Sygn. akt IV U 1831/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2014r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tomasz Koronowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Tomaszewska

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2014r. w Elblągu na rozprawie

sprawy z odwołania M. O.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W.

z dnia 27 sierpnia 2013r. znak: (...)

o niepodleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników

z udziałem zainteresowanej K. O.

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż zainteresowana K. O. nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników od dnia 2 września 2003r.

Sygn. akt IV U 1831/13

UZASADNIENIE

Skarżący M. O. wniósł odwołanie od decyzji znak (...), (...): (...) z dnia 27 sierpnia 2013r., wydanej z upoważnienia pozwanego Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W. (dalej: KRUS), którą ustalono, że po pierwsze zainteresowana K. O. podlega od dnia 2 września 2003r. ubezpieczeniu społecznemu rolników i po drugie, że do opłacenia składek za zainteresowaną, w tym w określonej w decyzji wysokości za okres od dnia 2 września 2003r., odpowiedzialni są ona sama i skarżący. Skarżący twierdził, że wprawdzie jest właścicielem gruntów rolnych, jednak nie prowadzi żadnej produkcji roślinnej ani zwierzęcej, a posiadane grunty to las i użytki zielone, zaś jego żona (zainteresowana) nie była i nie jest użytkownikiem gospodarstwa, ponieważ od 2000r. zajmuje się niepełnosprawnym dzieckiem. Do odwołania skarżący dołączył odpis orzeczenia o niepełnosprawności J. O., ur. dnia (...)

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ wniósł o jego oddalenie z powołaniem się na przepisy art. 4, 5, 7, 16, 38 i 40 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2013r. poz. 1403; dalej powoływana jako ustawa rolnicza). Wyjaśniono, że skarżący jest właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni przekraczającej 1 ha przeliczeniowy, przy czym do dnia 1 września 2003r. grunty były oddane w dzierżawę P. B.. Wprawdzie nie było podstaw do objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników skarżącego, gdyż od dnia 22 lutego 1982r. przysługuje mu przyznane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych prawo do renty z tytułu wypadku przy pracy, inaczej jest jednak w przypadku zainteresowanej. Wynika to stąd, że wnioskodawca i jego żona prowadzą wspólne gospodarstwo domowe, położone na terenie gospodarstwa rolnego skarżącego, przy czym nie przedłożono żadnych dowodów na poparcie tezy, że zainteresowana, niemająca ustalonego prawa do emerytury lub renty, nie prowadzi działalności rolniczej.

Zainteresowana na rozprawie poparła odwołanie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca i zainteresowana pozostają w związku małżeńskim od 1978r. Mieszkają razem, prowadzą wspólne gospodarstwo domowe. Utrzymują się z renty skarżącego.

Wnioskodawca nabył udział w gospodarstwie rolnym o powierzchni powyżej 1 ha przeliczeniowego położonym we F. w drodze dziedziczenia po ojcu W. O., zmarłym dnia (...). i po matce R. O., zmarłej dnia (...). Po śmierci ojca skarżącego grunty gospodarstwa były użytkowane na podstawie umowy dzierżawy przez zamieszkałego również we F. P. B. w zamian za opłacanie podatku rolnego. W związku ze śmiercią matki wnioskodawcy, jego rodzeństwo zażądało od P. B. czynszu za dalszą dzierżawę, wobec czego umowę dzierżawy rozwiązano z dniem 1 września 2003r. Następnie grunty, których współwłaścicielem był skarżący, a po umowie z dnia 25 maja 2009r. o dział spadku których części jest jedynym właścicielem, były i nadal są bezpłatnie użytkowane rolniczo na podstawie umów ustnych przez J. G., S. G. i M. N., zamieszkałych we F.. Świadkowie korzystali i korzystają z gruntów rolnych skarżącego przez ich obkaszanie i zbieranie siana lub wypasanie zwierząt.

Wnioskodawca nie ma maszyn rolniczych poza ciągnikiem, wykorzystywanym do transportu drewna. Skarżący w spornym okresie od 2003r. nie prowadził żadnej produkcji i nadal nie prowadzi roślinnej ani zwierzęcej, nie chował i nie chowa nawet drobiu, gdyż pomiędzy spadkobiercami rodziców wnioskodawcy trwa spór o prawo do korzystania z budynków gospodarczych. Nie uprawiał i nadal nie uprawia gruntów rolnych, ograniczył się do ich jednorazowego obsiania trawą. Skarżący opłaca podatek rolny i otrzymuje płatności bezpośrednie (tzw. dopłaty do produkcji rolnej).

Również zainteresowana nie prowadzi działalności rolniczej. Zajmuje się wychowaniem niepełnosprawnego syna J. O.. Pobierała z tego tytułu świadczenie pielęgnacyjne, co nie wiązało się jednak z objęciem ubezpieczeniem emerytalno-rentowym i zdrowotnym.

(dowód: odpis umowy o dział spadku k.2-5 akt KRUS, zaświadczenie Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w Ł. k. 11 akt KRUS, zeznania świadków P. B., J. G., S. G. i M. N. oraz skarżącego i zainteresowanych z rozprawy w dniu 8 stycznia 2014r.)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie w ocenie Sądu zasługiwało na uwzględnienie, gdyż postępowanie dowodowe potwierdziło twierdzenia skarżącego i zainteresowanej.

W pierwszym rzędzie należy przywołać przepisy zastosowane przez pozwany organ rentowy, gdyż wskaże to na okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia. Rzeczywiście jest tak, że z art. 4 ust. 1 i 2, art. 7, art. 16 i art. 38 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wynika, iż po pierwsze ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu podlega z mocy ustawy rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny oraz domownik takiego rolnika, jeżeli rolnik ten lub domownik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, po drugie że składki na ubezpieczenie za każdego ubezpieczonego opłaca rolnik, a jeżeli działalność rolnicza jest prowadzona na rachunek kilku osób, obowiązek opłacenia składki ciąży na nich solidarnie, przy czym obowiązek opłacenia składki powstaje od dnia, w którym powstało ubezpieczenie, a ustaje od dnia, w którym ustało ubezpieczenie, po trzecie wreszcie, iż przy ustalaniu podlegania ubezpieczeniu domniemywa się m.in., że właściciel gruntów zaliczonych do użytków rolnych prowadzi działalność rolniczą na tych gruntach i że jeżeli własność taka przysługuje kilku osobom – każda z tych osób uczestniczy w prowadzeniu działalności rolniczej oraz że podatnik podatku rolnego lub podatku od dochodu z działów specjalnych prowadzi działalność rolniczą w rozmiarze wynikającym z zakresu opodatkowania. Wskazać ponadto trzeba na art. 5 powołanej ustawy, zgodnie z którym przepisy ustawy dotyczące ubezpieczenia rolnika i świadczeń przysługujących rolnikowi stosuje się także do małżonka rolnika, chyba że ten małżonek nie pracuje w gospodarstwie rolnika ani w gospodarstwie domowym bezpośrednio związanym z tym gospodarstwem rolnym, oraz na art. 6 pkt 1 i 3 te same ustawy, w których

zdefiniowano, że rolnik to pełnoletnia osoba fizyczna, zamieszkująca i prowadząca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym, w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osoba, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia, działalność rolnicza to działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej.

Wprawdzie bezspornie skarżący był w okresie objętym ocenianą decyzją współwłaścicielem nieruchomości rolnej o powierzchni przeliczeniowej przekraczającej powierzchnię 1 ha przeliczeniowego, a obecnie jest jedynym właścicielem jej części (nadal o powierzchni większej niż 1 ha przeliczeniowy), zaś zainteresowana nie podlega ubezpieczeniu społecznemu z innego tytułu i prowadzi ze skarżącym wspólne gospodarstwo domowe, położone na gruntach rolnych wnioskodawcy, nie spełnia ona jednak pozostałych przesłanek podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, w tym jako małżonek rolnika. Wynika to stąd, że ani ona sama, ani wnioskodawca nie prowadzi działalności rolniczej. Prowadzenie działalności rolniczej to wykonywana na własny rachunek zawodowa, stała i osobista działalność, mająca charakter wykonywania pracy lub innych zwykłych czynności wiążących się z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, których to cech nie da się przypisać działaniom skarżącego i zainteresowanej za cały omawiany okres od września 2003r. Opisany wyżej sposób korzystania z gruntów gospodarstwa i okoliczność, że skarżący i zainteresowana nie prowadzili i nie prowadzą żadnej działalności rolniczej, przy czym rodzina wnioskodawcy utrzymuje się z jego renty, a zainteresowana zajmuje się wychowaniem niepełnosprawnego syna, znalazł potwierdzenie w zgodnych zeznaniach świadków, wnioskodawcy i zainteresowanej oraz w orzeczeniu o niepełnosprawności (k. 3) i zaświadczeniu Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w Ł. (k.11 akt KRUS), co do których to dowodów nie ujawniły się żadne okoliczności podważające ich wiarygodność. Okolicznością taką nie jest oświadczenie skarżącego zawarte we wniosku z dnia 27 sierpnia 2013r. (k.1 akt KRUS) o prowadzeniu działalności rolniczej, skoro wniosek został wypełniony przez pracownika KRUS i tylko podpisany przez wnioskodawcę, a służyć miał w rzeczywistości nie objęciu ubezpieczeniem społecznym rolników skarżącego lub zainteresowanej, a uzyskaniem zaświadczenia o niepodleganiu przez zainteresowaną takiemu ubezpieczeniu społecznemu rolników, żądanemu od zainteresowanej przez Gminny Ośrodek Pomocy (...) w Ł. (zeznania skarżącego i zainteresowanej z rozprawy w dniu 8 stycznia 2014r.). Należy też dodać, że jednorazowe obsianie gruntów trawą z pewnością nie spełnia wymogu stałego i zawodowego charakteru prowadzenia działalności rolniczej, skoro następnie z trawy tej korzystają nieodpłatnie inne osoby. Nie stanowi też o prowadzeniu działalności rolniczej pobieranie przez wnioskodawcę płatności bezpośrednich (tzw. dopłat do produkcji rolnej), skoro okoliczności sprawy jednoznacznie wskazują, że dopłaty te pobierane są przez niego bezpodstawnie (skutki oceny tej okoliczności wykraczają poza ramy niniejszej sprawy), gdyż w rzeczywistości powinni występować o nie faktycznie użytkujący grunty skarżący J. G., S. G. i M. N..

W opisanej sytuacji domniemania faktyczne z art. 38 pkt 1 i 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników zostały obalone, a konsekwencją tego musiało być ustalenie, iż zainteresowana nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników, gdyż rolnikiem nie jest ani ona, ani skarżący, przy czym ustalenie to dotyczy całego spornego okresu. Skutkowało to żądaną przez skarżącego i zainteresowaną zmianą zaskarżonej decyzji na podstawie art. 477¹⁴§2 kpc.